DOMSTOLENS DOM
14. juli 1988 *

I sag 187/85,

Fédération de l'industrie de l'huilerie de la CEE (Fediol) (»Brancheforeningen for oliefabrikker i EF«), rue de la Loi 74, Bruxelles, repræsenteret af sammenslutningens formand, D. Billing, ved advokaterne D. Ehle, U. C. Feldmann, V. Schiller og H. Nehm, Mehlemer Straße 13, 5000 Köln 51, og med valgt adresse i Luxembourg hos advokat E. Arendt, 4, avenue Marie-Thérèse,

sagsøgt,

mod

Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber, ved juridisk konsulent i Kommissionen P. Gilsdorf, bistået af advokat H. J. Rabe, advokatfirmaet Schön & Pflüger, Hamburg / Bruxelles, og med valgt adresse i Luxembourg hos Georges Kremlis, Kommissionens Juridiske Tjeneste, Jean Monnet-bygningen, Kirchberg,

sagsøgt,

støttet af

Camara de la industria aceitera de la Republica Argentina (Ciara) (Sammenslutningen af oliemølleindustrivirksomheder i Den Argentinske Republik), 25 de May 538, 4° P., 1002 Buenos-Aires, ved advokat Emmanuel de Cannart d'Hamale, Bruxelles, på vegne af Frederick L. Lukoff, advokatfirmaet Coudert Brothers, New York, USA, firmaets afdeling i Bruxelles, og med valgt adresse i Luxembourg hos advokat J. Loesch, 8, rue Zithe, BP 1107, L-1011 Luxembourg,

intervenient,

hvori der er nedlagt påstand om annullation af Kommissionens afgørelse 85/239 af 18. april 1985 om afslutning af antisubsidieproceduren vedrørende importen af sojakager med oprindelse i Argentina (EFT L 108, s. 28),

har

* Processprog: Tysk.

DOMSTOLEN,

sammensat af afdelingsformanden G. Bosco som fungerende præsident, afdelingsformændene O. Due, J. C. Moitinho de Almeida og G. C. Rodríguez Iglesias, dommerne T. Koopmans, U. Everling, K. Bahlmann, Y. Galmot, C. Kakouris, R. Joliet og F. Schockweiler,

generaladvokat: G. F. Mancini
justitssekretær: fuldmægtig D. Louterman

på grundlag af retsmøderapporten og efter mundtlig forhandling den 13. oktober 1987,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse den 15. marts 1988,

afsagt følgende

Dom

1 Ved stævning, indgivet til Domstolens Justitskontor den 18. juni 1985, har Fédération de l'industrie de l'huilerie de la CEE (herefter benævnt »Fediol«) i medfør af EØF-Traktatens artikel 173, stk. 2, anlagt sag med påstand om annullation af Kommissionens afgørelse 85/239 af 18. april 1985, hvorved Kommissionen afsluttede en på grundlag af en klage fra sagsøgeren indledt antisubsidieprocedure vedrørende importen af sojakager med oprindelse i Argentina, for så vidt angår perioden 1. oktober 1982 til 30. september 1983 (EFT L 108, s. 28).

2 I klagen fra Fediol, der blev indgivet ved skrivelse af 9. august 1983 i medfør af artikel 5 i Rådets forordning nr. 2176/84 af 23. juli 1984 om beskyttelse mod

dumpingimport eller subsidieret import fra lande, der ikke er medlemmer af Det Europæiske Økonomiske Fællesskab (EFT L 201, s. 1), henvistes der til følgende fire forhold: a) finansiering af eksporten af sojakager til præferencerentesatser; b) godtgørelse af afgifter og direkte og indirekte skatter; c) differentierede afgiftssatser ved eksport af sojaprodukter; d) hindringer for eksporten af sojabønner.

3 I den nævnte afgørelse af 18. april 1985 lagde Kommissionen til grund, at de to første former for praksis ikke havde fundet sted i undersøgelsesperioden. Hvad angår de to sidstnævnte former, fandt Kommissionen, at de ikke udgjorde subsidier som omhandlet i artikel 3 i forordning nr. 2176/84.

4 Sagsøgeren anfægter i sagen denne afgørelse fra Kommissionen, for så vidt antisubsidieproceduren herved blev afsluttet i henseende til disse to former for praksis, dvs. differentierede skatte- og afgiftssatser ved eksport af sojaprodukter og hindringer for eksporten af sojabønner.

5 Vedrørende sagens faktiske omstændigheder, retsforhandlingernes forløb samt parternes anbringender og argumenter henvises i øvrigt til retsmøderapporten. Disse omstændigheder omtales derfor kun i det følgende, såfremt det på de enkelte punkter er nødvendigt for forståelsens af Domstolens argumentation.

Omfanget af Domstolens prøvelsesret

6 Da Kommissionen og intervenienten har drøftet spørgsmålet om de grænser, der gælder for Domstolens kompetence til at efterprøve afgørelsens lovlighed, bemær-

kes, at det fremgår af Domstolens praksis (jfr. navnlig dom af 4. oktober 1983, Fediol mod Kommissionen, 191/82, Sml. s. 2913), at selv om Kommissionen er blevet tillagt nogle skønsmæssige beføjelser på det pågældende område, skal Domstolen efterprøve, hvorvidt Kommissionen har overholdt de proceduremæssige garantier, som klagere har i henhold til de pågældende fællesskabsretlige bestemmelser, og hvorvidt den har gjort sig skyldig i åbenbare fejl ved vurderingen af de faktiske omstændigheder, undladt at tage hensyn til væsentlige omstændigheder, som kunne lede til den antagelse, at der har foreligget en subsidievirkning, eller i begrundelsen har lagt vurderinger til grund, som er udtryk for magtfordrejning. Det er på dette grundlag, sagsøgerens anbringender må undersøges. Ifølge disse har Kommissionen undladt at tage hensyn til væsentlige omstændigheder, der kunne lede til den antagelse, at der forelå subsidier som omhandlet i artikel 3 i forordning nr. 2176/84.

Differentierede afgiftssatser ved eksport af sojaprodukter

7 I den anfægtede afgørelse (punkt 7) angav Kommissionen, at Fediol havde anført, at der i henhold til Det Argentinske Økonomiministeriums bekendtgørelse nr. 8 af 5. juli 1982 ved eksport af sojabønner opkræves en afgift på 25% og ved eksport af forarbejdede produkter, herunder sojakager, en afgift på 10%. Disse differentierede afgiftssatser hæmmer ifølge sagsøgeren eksporten af sojabønner og sikrer dermed den argentinske industri en forsyning med råvarer til en lav pris. Denne fordel med hensyn til anskaffelsesprisen er en fordel for eksporten af sojakager til Fællesskabet, hvortil kommer den fordel, som består i, at sojakager er belagt med en lavere afgift end sojabønner.

8 I den anfægtede afgørelse erkendte Kommissionen, at den nævnte bekendtgørelse nr. 8 rent faktisk blev anvendt i undersøgelsesperioden, og at bestemmelserne heri afspejler de faktiske omstændigheder, som Fediol's klage på dette punkt henviste til. Kommissionen erkendte endvidere, at sådanne bestemmelser kan føre til en fordrejning af konkurrencen eller handelen. Kommissionen anførte herved, at den var opmærksom på, at når en offentlig myndighed indfører eller ophæver en byrde — herunder navnlig i form af afgifter eller eksportrestriktioner — for udenrigshandelen, kan dette føre til en fordrejning af konkurrencen eller handelen, for så vidt angår det pågældende produkt eller produkter i tidligere eller senere fremstillingsled.

9 Ifølge begrundelsen for dette punkt i den anfægtede afgørelse er subsidier »i den internationale handel [imidlertid] ... kendetegnet ved et finansielt bidrag fra de offentlige myndigheder... en byrde for statskassen«, hvilket »er en nødvendig betingelse for, at der kan være tale om subsidier«, idet »byrden... omfatter de offentlige myndigheders afkald på skatter eller andre beløb, som [påhviler] en skatteyder«. En sådan byrde foreligger ikke her, og de argentinske offentlige myndigheder har navnlig ikke givet afkald på noget afgiftsprovenu.

10 Sagsøgeren har gjort gældende, at begrebet subsidier i artikel 3 i forordning nr. 2176/84 ikke nødvendigvis forudsætter en byrde for statskassen, men må forstås bredt. Der foreligger subsidier, når de pågældende foranstaltninger som helhed medfører en begunstigelse af de erhvervsdrivende, som de vedrører.

11 Det bemærkes indledningsvis, at hverken forordning nr. 2176/84 eller andre fællesskabsretsakter indeholder nogen udtrykkelig definition af begrebet subsidier i forordningens artikel 3. Bilaget til forordningen indeholder dog en »liste over eksempler« på eksportsubsidier, som artikel 3, stk. 2, henviser til. I sidste afsnit i listen betegnes »enhver anden byrde for statskassen« som eksportsubsidieydelser som omhandlet i artikel XVI i GATT. Det fremgår såvel af indholdet af denne generelle bestemmelse som af de andre eksempler i listen, at begrebet eksportsubsidier af fællesskabslovgiver er blevet opfattet således, at det nødvendigvis forudsætter en direkte eller indirekte økonomisk byrde for de offentlige myndigheder. Det fremgår endvidere af forordningens artikel 3, stk. 3, hvorefter begrebet subsidier udtrykkeligt ikke omfatter varers fritagelse for visse afgifter og skatter ved eksport, at der med begrebet byrde ikke alene sigtes til tilfælde, hvor staten udbetaler midler, men også tilfælde, hvor staten giver afkald på et afgiftsprovenu ved at indføre en undtagelse til en generel afgiftsregel.

12 Begrebet subsidier, således defineret, er ikke uforeneligt med Fællesskabets forpligtelser i henhold til international ret, herunder navnlig GATT og de i GATT-regi indgåede aftaler. Det bemærkes herved, at hverken GATT eller aftalen om fortolk-

ning og anvendelse af artiklerne VI, og XVI og XXIII heri indtil nu har indeholdt nogen udtrykkelig definition af begrebet »subsidier«, og at den ovenfor nævnte liste er en ordret gengivelse af den »liste over eksempler«, der er indeholdt i bilaget til den nævnte aftale.

13 Det må herefter fastslås, at Kommissionen ikke har gjort sig skyldig i nogen fejlvurdering eller handlet vilkårligt ved at lægge til grund, at begrebet subsidier i artikel 3 i forordning nr. 2176/84 forudsætter, at der gives en økonomisk fordel, som indebærer en byrde for statskassen.

14 Sagsøgeren har endvidere gjort gældende, at selv om det antages, at den argentinske ordning med differentierede afgiftssatser ikke udgør eksportsubsidier, må den dog anses for interne subsidier til sojakager. Ordningen medfører lavere produktionsomkostninger for sojakager og gør det dermed muligt at nedsætte salgsprisen for dette produkt, hvorfor ordningen udgør interne subsidier. Interne subsidier må imidlertid ifølge sagsøgeren anses for subsidier til fremstilling i henhold til artikel 3 i forordning nr. 2176/84, der må sidestilles med eksportsubsidier, såfremt den hermed forbundne økonomiske fordel indskrænker den normale konkurrence, fordi fordelen kommer en virksomhed eller, inden for en sektor, en gruppe virksomheder til gode. Disse forudsætninger er opfyldt her, idet slutresultatet bliver, at ordningen med differentierede afgiftssatser ved eksport fremmer eksporten af sojakager til Fællesskabet til lavere priser.

15 Kommissionen og intervenienten har gjort gældende, at der i hvert fald ikke i sagen kan tales om noget økonomisk tilskud fra staten. Endvidere foreligger der heller ikke sektorspecificitet, hvilket ellers altid er tilfældet ved interne subsidier. Dette fremgår først og fremmest af, at afgiftsordningen finder anvendelse på en lang række forskellige produkter, der henhører under flere forskellige kapitler i toldnomenklaturen.

16 Det af Kommissionen og intervenienten anførte må lægges til grund, da sagsøgeren ikke har godtgjort, at den argentinske stat med henblik på særligt at skabe gunstige vilkår for sojakager har givet afkald på et provenu, den ellers ville have opnået i kraft af den almindelige afgiftsordning.

17 Anbringendet kan således ikke lægges til grund.

Hindringer for eksporten af sojabønner

18 I den anfægtede afgørelse (punkt 8) anføres det, at eventuelle restriktioner for eksporten af sojabønner ikke udgør subsidier til sojakager, idet der ikke foreligger nogen byrde for statskassen.

19 Sagsøgeren har gjort gældende, at der er blevet opstillet hindringer for eksporten af sojabønner derved, at denne eksport i Argentina er underlagt en licens- og registreringsordning i forbindelse med et system med kvoter og sikkerhedsstillelse. Disse ordninger har lignende og tilsvarende virkninger som den ovenfor nævnte ordning med differentierede afgiftssatser.

20 Det bemærkes herom blot, at sagsøgeren ved dette anbringende forudsætter, at der kan foreligge subsidier, selv uden nogen byrde for statskassen. Da denne opfattelse er blevet afvist ovenfor, kan dette anbringende ikke lægges til grund.

21 Sagsøgte vil herefter i det hele være at frifinde.

Sagens omkostninger

22 Ifølge procesreglementets artikel 69, stk. 2, dømmes den part, der taber sagen, til at betale sagens omkostninger. Sagsøgeren har tabt sagen og bør derfor dømmes til at betale sagens omkostninger, herunder intervenientens.

På grundlag af disse præmisser

udtaler og bestemmer

DOMSTOLEN

1) Sagsøgte frifindes.

2) Sagsøgeren betaler sagens omkostninger, herunder intervenientens.

Bosco Due Moitinho de Almeida Rodríguez Iglesias Koopmans
Everling Bahlmann Galmot Kakouris Joliet Schockweiler

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 14. juli 1988.

J.-G. Giraud
Justitssekretær

A. J. Mackenzie Stuart
Præsident